

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Testamentum & alienatio peculij filiorum, num 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

*testamentum ex alienatio peculij
filiorum.*

2. Quæres jam primo : filius familiæ , qui nondum emancipatus , sub patria est potestate , potestne de suis bonis validè testari ?

Respondeo , c impubes non potest , quia ille testari prohibetur à jure , etiam si sit doli capax : pubes vero solum potest testari de bonis castrensis bus , vel quasi , etiam sine patris consensu , sicut & in vita , & in morte eadem donare . At de alijs , ne ad pias quidem causas , ex communiore sententia , testari pubes potest . Recole autem , pubertatem in masculis haberi anno decimoquarto , in foeminis anno duodecimo completis (item ultimum hic haberi pro completo , etiam si sit incensus , notat Azor) d post annos prædictos dicuntur minores , usque ad annum vigesimumquintum ; postea filij familias , donec emancipientur .

c Iura vulgarata apud Azor . l . c . 24 .
q . 1 . q Azor . ib .

Adde hic tria : primò , an pubes possit de bonis adventitijs (quorum ipse proprietatem habet , licet non usumfructum) saltem disponere , seu alienare , seu donare causa mortis , ut etiam in vita ? Respondeo , e posse , etiam si sit pubes , minor vigintiquinque annis , cum patris tamen consensu (quoniamvis ipse filius dominus sit) & cum judicis decreto , si de re immobilis agatur .

e Molina t . 1 . de iust . tr . 2 . dif . 138 .

Ratio est , quia non semper valet , non potest testari , ergo non potest do-

nare , seu disponere , etiam causa mortis . Leges enim testamentum filiofamilias prohibuerent , propter bonas rationes , non vero quacumque dispositionem .

Quod si filius liberam eorum bonorum administrationem de consensu patris habeat , ut quia v . g . longè à patre degit , vel quia plenum usumfructum & proprietatem ei pater dedit &c . judicatur habere consensum patris , atque adeo poterit de illis libere disponere .

3 . Secundò : an idem pubes , quando non habet descendentes , testans de bonis castrensis bus , vel quasi , possit præterire patrem , nec ei debitam legitimam relinquere ?

Respondeo , non posse , f sed si præterit in totum , esse testamentum nullum ; si in partem minorem legitima , esse testamentum validum quidem , sed inofficium , hoc est , potest pater ageare querela inofficii testamenti , petendo incrementum , usque ad debitam partem . Ratio est , quia superstitioni patri & matri , & his mortuis , superstitioni avo & aviæ semper ex bonis filij debetur legitima , quando filius moritur sine descendantibus . Hæc autem legitima ex jure communi nunc est tercua pars bonorum defunctorum filij , dividenda per capita , seu quod idem est , per viriles partes , idest , inter patrem & matrem &c .

f Azor . iura citans p . 2 . l . 2 . c . 23 .
q . 8 . Mol . t . 1 . d . 158 . 159 .

4 . Tertiò : an impubes de suis bonis castrensis bus , vel quasi , quibus forte gaudet , vel quibuscumque alijs à patre ipsi forte libere donatis , possit dispo-

disponere seu donare , sive in vita , sive am alienare validè posset . Si vero si in morte , licet certum sit , (ut modo diximus) non posse , nisi de castrensi bus testari ? Respondeo , præmitten dum g esse , filium impuberem (qui pupillus dicitur , quando ei deest pater) in triplici statu considerari à jure : primò , quando est infans , idest , minor septem annis : secundò , quando est infantia proximus , hoc est , quando , si sit masculus , pervenit ad decimum annum cum dimidio ; si foemina , ad nonum cum dimidio : tertio , quando est pubertati proximus , hoc est , si masculus excedat decimum annum cum dimidio , foemina vero nonum cum dimidio . Dico ergo , si filius vel pupillus , sit minor septem annis , cum rationis usu careat , & in legibus aequiparetur mente capitis , nec dare , nec alienare , sive in vita , sive in morte potest : tunc ergo bona filij integrè administrare debet , sive pater , sive tutor .

g Molina & iura ab ipso allata t. 1. de just. d. 284.

5. Si sit infantia vel pubertati proximus , qua ratione in foro externo se obligare , atque adeo donare , vel alienare possit , vel non possit , vide apud Molinam , h & novissimè apud Castropalaum : nobis enim solum sufficit , scire , quid sit in conscientia sentendum : pro qua , quicumque impubes , si doli capax non sit , hoc est , si perfecto usu rationis careat , invalidè donat , sive in vita , sive in morte , quia ad validam donationem requiriatur consensus domini ratione utentis :

h Mol. ibi. & dis. 230. §. licet filium familias. i Castrop. de just. commut. d. 1. p. 4. ii Lege de Lugo de just. disp. 22. sec. 10. à num. 286. aliosque ibid. cit. & præsertim Sanc. lib. 6. de matr. d. 38. à n. præsertim 14. 1 colligo ex Angelo e- jusq. ratione apud Sanc. Less. II Mol. l. c.

6. Denique si sit dubium , an perfecto usu rationis potiatur , tunc (ut alibi m diximus) si supra sepeennium sit , præsumetur perfecto usu potiri , atque adeo rem ab ipso acceptam retineat in conscientia poteris , donec repe-

satur: securus, si infra; nam retineri tunc licet non poterit, quia, contra, integrum usu rationis gaudere non praesumitur.

m Supr. l. 1. c. 3. §. 7. ver. Aetas.

Ludus filij familias, vivente patre.

7° Quæres secundò: quæ potest ludo exponere licet filius familiæ, sine obligatione restitutionis facienda, sive ab ipso filio, sive collusore? Respondeo, sola castrenia, vel quasi: ceterorum autem, sive sint profectitia, sive adventitia, cum saltem usumfructum pater habeat, non potest, nisi judicetur remittere pater, ut certè judicatur in modica summa, quia sic est parvum damnum patris, & dedecus est filij, parvum illud restituiri.

Filius in ludo illicito non est subdusus patri, arque adeo lucrum ex illo habitum absque controversia sibi acquirere, notat Rebellus; n̄ unde inferunt, posse te vincere à filio familiæ, quæ à te ipse in illicito ludo vicit, ex ludo licito propter aliud caput potest, communiter loquendo, sibi filius retinere; nam nunquam solent (ut Reb. adverbit o) ea lucra à filijs exigere patres, etiam scientes, proveniente ex ludo. Vnde sequitur, hæc ludo acquiri, ita esse filij, non teneri ea adducere in divisione hereditatis cum fratribus, posse eadem justè acquiri à collusore in sequentibus ludis &c.

n Rebell. loco mox cit. n. 6. o Rebell.

2. p. diff. 12. q. 4. n. 1.

8. Sed quid, quando filius de bonis adventitijs habet etiam usumfructum? id quod non raro evenit, ut

v. g. quando ipsi filio à matre, vel ab alio ea lege aliquid donatur, ut nullum usumfructum habeat pater: vel quando idem pater ipsum usumfructum concedit filio: vel quando aliquid filio donatur, contradicente patre: vel quando ipse ususfructus alicujus rei filio relictus est. Respondeo, filium posse ejusmodi bona, praescindendo ab alio inconvenienti, ludo exponere, & consequenter non debere restituiri, si evincantur à collusore? Ratio est, quia illorum plenam habet administrationem, sicut ergo hæc alienare, & donare modo supra dicto potest, sic ludo expendere.

9. Hinc filius, sive domi, sive peregre agens, ex pecunia, quam pater ei dat ad alimenta, vel ad libere expendendum, potest aliquid p ludo exponere, ut etiam in eleemosynis, donationibus, ac honestis recreationibus. Posset autem quotannis quatuor vel quinque aureos ex centum annuis, quos habet pro suis alimentis, docet apud Molinam q Sotus. Tunc enim censetur pater dare liberam illius pecunia administrationem, nec esse patrem invitum in concedendo licito ludo, juxta qualitatem sui status &c.

p Algor. p. 2 l. 1. c. 14. q. 2. 9. quæres q Sot. apud Molin. t. de just. d. 242. cui adde Rebell. 2; p. l. 12. q. 4. n. 3.

10. Inquires: si filius negotietur in bonis paternis, id, quod sua industria acquirit; valetne libere ludo exponere?

Respondeo, nequaquam, quia hoc lucrum est bonum profectuum, pertinentis tum quoad usum, tum quoad dominium, ad patrem. Instas, at industria

